

POLITIKA

Matjaž Černovšek
Mestna občina Velenje

VELENJČANI SMO USTVARJALNI

*Pogovor s Srečkom Mehom,
županom Mestne občine Velenje*

Srečko Meh, župan Mestne občine Velenje (1996)

ŠALEŠKI RAZGLEDI: Z REFORMO LOKALNE UPRAVE - DOBRO LETO JE OD TAKRAT -, JE VELENJE DOBILLO STATUS MESTNE OBČINE. POT DO TEGA NI BILA LAHKA, VLOŽENEGA JE BILO VELIKO DELA IN NAPOROV. KJE SE JE PRI DODELITVI STATUSA MESTNE OBČINE NAJBOLJ ZATIKALO?

SREČKO MEH: Pri reformi lokalne uprave je šlo za organiziranost prostora, občine, samega mesta in ljudi. Vsi smo se zavedali, da Velenje predstavlja enega izmed močnejših gospodarskih subjektov, z veliko razvojne energije. Vedeli smo tudi, da je naše mesto socialno dovolj samostojno področje, ki je dokaj dobro povezano s sosedi in hkrati močno prisotno v slovenskem prostoru.

Na začetku je morda res marsikaj kazalo na to, da "nima-mo" pogojev za mestno občino. Šlo je predvsem za razmerja med primarnim, sekundarnim, terciarnim in kvartarnim sektorjem ter vsemi ostalimi institucijami. Nekateri so trdili, da Velenje ne more biti mestna občina, ker nima vseh institucij, ki bi jih kot takšna morala imeti. Mi pa smo vendarle uspeli dokazati, da izpolnjujemo vse najnujnejše pogoje oz. funkcije, ki so bili potrebni za pridobitev statusa mestne občine. Precejšnje presenečenje je bilo tudi zato, ker je statistika vodila enostranske podatke o zaposlenosti in strukturi zaposlenih, čeprav smo vedeli, da je znotraj podjetij veliko razvojnih oddelkov in tistih, ki ne sodijo neposredno v proizvodnjo. Vse to nas je po analizah pripeljalo do tega, da smo v slovenskem prostoru takoj na tretjem, četrtem ali petem mestu, razen pri razvoju institucij, ki so medobčinske. Tukaj mislim predvsem na sodišče, geodetsko upravo, notranje zadeve, ki jih je država organizirala po svoje itd.

Dejstvo je, da danes vsako ministrstvo zase ureja organiziranost medobčinskih institucij in ni nobenega ključa, kako so te institucije organizirane.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KAKŠNE SO DANES PREDNOSTI MESTNIH OBČIN IN KAJ TA STATUS KONKRETNO PRINAŠA VELENJU?

SREČKO MEH: Najprej moram povedati, da status mestne občine zaenkrat ne prinaša ničesar. Gre zgolj za zakonsko določene naloge in seveda tudi pravice, ki bi jih lahko mestne občine v Sloveniji imele. Zaenkrat pa pri tem ni nikakršne materialne prednosti pred nemestnimi občinami. Morda je neke vrste moralna prednost v tem, da smo se župani slovenskih mestnih občin začeli neformalno sestajati - kot župani, ki imamo podobne probleme. Ti problemi pa izhajajo v glavnem iz dejstva, da Vlada ni sprejela vseh predpisov, ki bi mestnim občinam omogočali z zakonom določene pristojnosti. V proceduri je *Zakon o mestnih občinah*, ki smo ga predlagali župani mestnih občin sami, in sicer zato, ker nihče drug v tem oziru ni naredil ničesar. Neposrednih prednosti in koristi kot mestna občina torej zaenkrat resnično nimamo.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: *NI ŠE TAKO DOLGO OD REFORME V LOKALNI UPRAVI, A ŽE SO PRISOTNI INTERESI PO POKRAJINSKIH OZ. REGIONALNIH POVEZOVANJIH. KAKŠNO NAJ BI BILO TO POVEZOVANJE V REGIJE, OZIROMA KAKO VIDITE VLOGO VELENJA V KONTEKSTU REGIONALIZMA?*

SREČKO MEH: V Sloveniji bodo najverjetneje ob mestnih občinah nastale tudi regije, kjer se bo oblast, ki je zdaj centralizirana v Ljubljani, potem vendarle nekoliko bolj razpršila nazaj - v posamezno regijo. Seveda bo za uresničitev česa takega potrebno trdo delo. Ob tem se seveda pojavlja vprašanje, kaj regija sploh je. Ko si bomo znali odgovoriti vsaj to, potem bo veliko lažje govoriti, kako naj bi bile regije organizirane. Menim, da je celotna Slovenija danes ena sama velika regija. Bistvo regij osebno vidim predvsem v tem, da lahko ima vsak prostor, vsako področje kar največjo možnost za svoj razvoj, torej da lahko o lastnem prostoru in njegovem razvoju samostojno odloča in pri tem upošteva svoje specifičnosti in možnosti. Zato je regionalizem zmeraj vezan na dejansko pripadnost nekemu področju. In če je tako, potem je Velenje regionalni center nedvomno zaradi tega, ker je na to mesto oz. mestno občino vezanih veliko zaposlenih, proizvodnja, veliko delovnih mest itd. V prostoru, kjer živi v mejah nekdanje skupne občine 45.000 prebivalcev, imamo skoraj 23.000 delovnih mest, kar pomeni,

da je pri zaposlovanju precej migracijskih tokov, in to je del regije. Zato je naše povezovanje s sosednjimi občinami interesno. Že danes se povezujemo na področju prometa, komunalne in cestne infrastrukture; v komunali je nujno omeniti vodo in odlagališče regionalnih odpadkov.

Velenje je - poleg Celja, ki zagotovo bo regionalno središče - prav tako dovolj veliko mesto za pridobitev statusa in razvijanje regionalnega središča. Kakšna pa ta regija bo in katere naloge bo imela, je danes še nedorečeno. Tudi od države je odvisno, kako bo razdelila naloge in pristojnosti. Zdi se mi docela neprimerno, da bi morali imeti v Velenju predvsem veliko delovnih mest v proizvodnji, kakor kaže vedno večji poudarek na zaposlovanju tehnično usmerjenih in praviloma manj kvalificiranih delavcev, da bi lahko v nekem drugem (sosednjem) kraju, kjer so proizvodno šibkejši, imeli na ta račun veliko zaposlenih v državni nadgradnji, v storitveni dejavnosti in trgovini. To vsekakor ne bi bila pravična razdelitev. Za normalno distribucijo proizvodnje in polnokrvnost našega življenja je potrebno imeti v kraju tudi nekatere državne in regijske institucije. Tudi po svetu obstajajo najrazličnejše regije, ki so različno velike in z različno velikimi problemi. Mi smo svoj razvoj načrtali v smeri razvijanja tistega, kar je manj razvito, ter ohranjanja oz. dopolnjevanja že razvitega in obstoječega. In regija tako pomeni tudi eno od možnosti zaposlovanja tukajšnjih prebivalcev. Seveda pa mora imeti regionalni center še vrsto drugih zanimivosti, da ne bodo ljudje prihajali v naše mesto le na delo.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: VELENJE MORA TOREJ POSTATI SREDIŠČE REGIJE?

SREČKO MEH: Država lahko (po utečeni poti in svojih sistemih) predlaga tudi drugače in Velenje ne opredeli za regijo. V tem primeru bodo odgovorni seveda morali odgovoriti na celo vrsto vprašanj. Pri novih regijah ni možno več vleči tiste razdelitve, ki je bila narejena že v času stare Jugoslavije pred letom 1945 oz. razdelitve v Jugoslaviji do leta 1990, ampak bo potrebno upoštevati dejansko moč, predvsem pa dejanske probleme. Velenje mora biti regija, saj gre v nasprotnem primeru

za prestrukturiranje in prenos kapitala. Če se to ne zgodi, bodo kapital, denar in kadri odhajali iz Velenja drugam. S tem bi veliko izgubili. Posledice bi pripeljale do zamiranja tukajšnjega razvoja in do umiranja mladega mesta. Tega pa si država najbrž ne želi. Pri tem seveda še zdaleč ne gre za to, da bi se Velenje kakorkoli zapiralo v svoje meje. Danes se posamezni prostori že dogovarjajo o tem, kako naj bi se združevali. Mi menimo, da je problemov in možnosti v Velenju dovolj in da imajo tu priložnost za združevanje tudi sosednje občine. V tem trenutku se je o tem silno težko pogovarjati, ker pravzaprav še nimamo česa ponuditi.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: IZ NEKDANJE OBČINE VELENJE SO Z REFORMO LOKALNE UPRAVE NASTALE TRI NOVE OBČINE: VELENJE, ŠOŠTANJ IN ŠMARTNO OB PAKI. TA PROCES, KI ŠE TRAJA, ZAHTEVA VELIKO DELA, DOGOVARJANJA IN NAPOROV. KDAJ BO, PO VAŠI OCENI, MOGOČE REČI, DA JE RAZDELITEV (TAKO FINANČNA KOT PREMOŽENJSKA) ZAKLJUČENA?

SREČKO MEH: Najtežje je bilo leto 1995, ko so se oblikovale nove občine. Vse leto (do novembra 1995) smo delali na skupnem - ločenem računu; praktično smo vodili tri račune, tri finančne dokumentacije, istočasno pa je bilo treba denar natančno (po)razdeliti in se za vsak primer presodno dogovarjati. To je bilo seveda izredno težko delo in sodelavci so ga opravili zelo dobro. Danes lahko trdim, da so pravzaprav 99,9 % poslovanja leta 1995 uspešno zaključili, kar je tudi zame izjemen uspeh. Vendar delitev še ni končana, nedorečenih je ostalo še nekaj stroškov, o katerih se še nismo dogovorili in ni natančno opredeljeno, kaj in kako z njimi. Najslabše pri vsem tem je to, da predpisi o poslovanju niso bili natančno določeni. V novih občinah je ravno zaradi tega prihajalo do določene stopnje nezaupanja, a to je nenazadnje povsem razumljivo, saj so občine kar naenkrat pričele živeti nanovo ... mi pa smo kot občina vendarle delovali že prej.

Delo na delitveni bilanci poteka že leto in pol. Na kratko: gre za premoženje bivše občine Velenje. Danes smo že tako daleč, da smo popisali celotno premoženje in imamo izdelano

premoženjsko bilanco. Občine so te bilance dobile, zdaj pa je potrebno določiti kriterije in premoženje tudi razdeliti. V svetih občin bodo morali te sklepe natančno preučiti in sprejeti. Računam na to, da pri tem ne bo večjih problemov. V letu 1996 si premoženja vsekakor še ne bomo uspeli razdeliti, tako bo mandat do konca leta 1998 namenjen delitvi premoženja, saj gre za obsežno in, verjemite, zelo zahtevno delo.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: POSEBEN PROBLEM PRI OBLIKOVANJU MESTNE OBČINE VELENJE IN DELITVI PREMOŽENJA S SOSEDNIMI OBČINAMI PREDSTAVLJA VINSKA GORA, KI SE JE IZ OBČINE ŽALEC SEDAJ PRIKLJUČILA K MESTNI OBČINI VELENJE ...

SREČKO MEH: Res je pri delitvi premoženja nerešeno področje Vinske Gore, ker je ta krajevna skupnost prišla v sestavo Mestne občine Velenje. Do danes se s "prenosom" Vinske Gore v našo občino in delitvijo z občino Žalec še nismo veliko ukvarjali. Enostavno smo jo upravno prenesli v Velenje; vse ostale institucije, ki so državne, torej geodetska uprava, zemljiška knjiga, sodstvo in matične zadeve, pa so zanjo zaenkrat ostale v občini Žalec. Smo v fazi, ko poskušamo Vinsko Goro tudi upravno pripeljati v Velenje, tj. pod pristojnosti Upravne enote Velenje, in na nek način poravnati razmerja z občino Žalec. Vinska Gora je upravičena do dela sredstev, ki jih ima občina Žalec. Vendar država žal ni poskrbela za to, da bi občina Žalec naredila premoženjsko bilanco na stanje 31. 12. 1994. To bomo morali doseči mi.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KAKŠNA JE PO VAŠI PRESOJI VLOGA VELENJA V SLOVENSKEM PROSTORU, ČE IMAMO V MISLIH NJEGOVO VELIKOST IN GOSPODARSKO MOČ, IN KAKŠNI SO ODNOSI Z DRŽAVO?

SREČKO MEH: Neka občina lahko igra tako veliko vlogo, kot jo zmorejo igrati njena podjetja in njeni prebivalci. Zato je precej nenavadno stanje, da se kljub temu, da smo na področju bele tehnike in elektro-predelovalne industrije, predelave električne energije in gradbeništva v samem vrhu, to ne odraža na drugih področjih. Pripadnost prebivalcev Velenja svojemu mestu in občini je po moji oceni premajhna. Danes

nobena lokalna skupnost v odnosu do države ni posebno močna. Država, oziroma vsako ministrstvo zase, si ureja organiziranost in za to ni nobenega posebnega ključa. Prav tako nam je država pobrala precej pristojnosti in zdaj nam jemlje še tiste zadnje, ki so nam ostale. Primer zadnjega takšnega problema je ta, da je lokalna skupnost odgovorna za izvajanje gospodarskih javnih služb, torej komunalnih in ostalih, država pa je odločila, da komunalno podjetje vlogo za dvig cen vloži na Upravno enoto v Velenju, ta pa jo posreduje na resorno ministrstvo, ki odloči o dvigu cen glede na inflacijo. Pri tem so popolnoma izločili lokalno upravo. In četudi je v našem interesu, da bi bile cene čim nižje (seveda takšne, da bodo pokrile stroške), je lokalna skupnost pri tem izločena. To je tudi naš protest na Državni zbor. Zdaj niti evidence o občanih nimamo več. Lokalna skupnost je preprosto postala blažilec negodovanja občanov; nanjo stresajo jezo, kadar so jezni na državo, kriva je skratka za vse, kar je neurejeno. Država pa je pri tem precej odmaknjena in so tako večinoma vse kritike občanov usmerjene na nas.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KAKŠEN JE URADNI SISTEM KOMUNICIRANJA Z DRŽAVO?

SREČKO MEH: Mi kot lokalna uprava zaprosimo za podatke Upravno enoto, komunikacije z državo pa praktično ni. Pri nekaterih projektih sicer dajemo soglasja, vendar ga državi ni potrebno upoštevati. Drugače pa z državo ne komuniciramo; mi dobivamo samo navodila resornih ministrstev in ti kontakti so praviloma pisni. Sporočajo nam, kakšna so merila in teh se držimo. To so z drugimi besedami pristojnosti za lokalno upravo. Dejansko smo čisti distributerji, ki urejamo zadeve na lokalnem nivoju. Seveda prihaja tudi do podvajanja delovnih mest, včasih celo več od tega. Na kmetijskem področju, na primer, gre za početerjenje delovnega mesta: prvi referent je na državni upravi (njegove naloge mi niso znane), pri nas imamo odgovornega referenta za kmetijstvo, kajti narediti moramo svoj program vlaganja v kmetijstvo; na tem področju pa imamo še kmetijsko pospeševalno službo in kmetijsko zadrugo, ki je organizirana področno in operativno povezuje člane.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: V ZADNJEM ČASU PRIHAJA V

NEKATERIH OBČINAH DO SPOROV MED LOKALNO IN DRŽAVNO UPRAVO ZARADI NEUREJENIH NAJEMNIH ODNO-SOV IN PLAČEVANJA NAJEMNIN TER DRUGIH STROŠKOV. TA RAZMERJA BI SICER MORALA UREDITI DRŽAVA. KAKŠNI SO TI ODNOSI V NAŠI OBČINI?

SREČKO MEH: V Velenju nimamo večjih problemov, saj so ljudje isti, kot so bili včeraj in med njimi ne moreš postaviti zidu. Gre za nekdanje sodelavce, med katerimi so ostali dobri odnosi in so vsi v službi za naše občane. Seveda pa bo potrebno poravnati določene stroške; potrebna so tudi vlaganja v zgradbo, v kateri delujeta obe upravi. Načelnica Upravne enote v Velenju je pri reševanju problema plačevanja najemnine in stroškov nemočna. Vemo, da sem v imenu Mestne občine Velenje za vse odgovoren jaz kot župan, s strani države pa so stvari marsikje neurejene in v marsičem nedorečene. Kadar nekdo, v tem primeru država, eno leto ne podpiše pogodbe, kaj šele da bi poravnal stroške, je stvar skrajno neodgovorna. Pri nas so razmere še nekoliko slabše, saj najemamo stavbo od Premogovnika Velenje in je tako Upravna enota podnajemnik.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: *VELENJE JE NEKOČ VELJALO ZA MLADO INDUSTRIJSKO MESTO. TUDI TENDENCE ZAPOSLOVANJA SO BILE VEČINOMA USMERJENE V PRIMARNO INDUSTRIJO. ZADNJA LETA PA LAHKO UPRAVIČENO TRDIMO, DA SE TUDI NA PODROČJU GOSPODARSTVA IN V NJEGOVI STRUKTURI STVARI PRECEJ SPREMINJAJO.*

SREČKO MEH: Tranzicija v gospodarstvu je doletela tudi Velenje, ni pa pustila posledic na gospodarstvu v tolikšni meri kot drugod. Pripomogla je k temu, da so podjetja analizirala svoje stroške in začela posegati v zaposlenost. V začetku tega procesa je bilo tudi pri nas nekaj stečajev. In tudi to je vplivalo na to, da je del ljudi, kadrov in kapitala našlo svojo rešitev v podjetništvu izven velikih sistemov. V *razvojni program Velenja* smo zapisali, da so osnove razvoja našega mesta še vedno *predelovalna industrija, premogovništvo, elektronika, gradbeništvo* in ostalo. Ob tem so prav tako potrebne in pomembne vse ostale dejavnosti, ki so usmerjene v *storitve, izobraževanje, raziskave in razvoj*. To so zelo pomembni segmenti na področju gospodarstva. Omeniti moramo še *turizem*

in ob tem dejstvo, da se zavedamo, da imamo pravzaprav velike možnosti za razvoj turizma. S sanacijo bloka 4 Termoelektrarne Šoštanj in ostalih aktivnosti na področju ekološke sanacije smo razvoju turizma v naši okolici odprli čistejšo in predvsem hitrejšo pot.

V Mestni občini Velenje imamo danes od nekdanjih 150 kar 400 večjih ali manjših podjetij; od nekdanjih 100 obrtnikov in samostojnih podjetnikov pa se je številka povzpela preko 1000.

S tako hitrim razvojem je nujno povezano *izobraževanje* in od tod izhajajo številne *aktivnosti pri uvajanju višjega in visokega strokovnega šolstva*.

V fazi tranzicije gospodarstva so seveda zelo pomembne tudi ostale institucije, ki zapolnjujejo naš prosti čas, hkrati pa skrbijo za nadgradnjo kvalitete življenja v našem mestu. Gre za *Kulturni center Ivana Napotnika, mestno knjižnico, razstavno in glasbeno dejavnost* ter vse ostalo na področju *kulture in športa*. Tudi v bodoče je vprašanje razvoja Velenja močno soodvisno od enakovrednega, pravočasnega in dovolj hitrega razvoja na področju *izobraževanja, kulture, športa, skratka vsega, kar mesto mora nuditi*.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: K RAZVOJU NEKEGA MESTA SPADA TUDI NAČRTNO UREJANJE IN PRIDOBIVANJE LOKACIJ ZA IZGRADNJO NOVIH OBJEKTOV

SREČKO MEH: V Velenju se tega še kako dobro zavedamo ... V smislu teh potreb začenjamo izgradnje poslovne zgradbe ob Rudarski cesti, trgovskega centra med Kidričevo in Šaleško cesto, poslovne zgradbe Afininga ter še nekaterih objektov.

Cankarjeva cesta je pomenila začetek obnove mestnega jedra, kjer naj bi se oblikoval trgovski center, se podaljšal prek kulturno-upravnega trga in se preko hotelsko-zabavišnega dela iztekel v Staro Velenje. Tako bi ta os zaživela in imela svojo vsebino. Poleg tega je potrebno zagotoviti tudi lokacije za stanovanjsko izgradnjo in lokacije, kjer si bodo lahko podjetniki zgradili svoje poslovne in delovne prostore.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: ŽE SAMI STE OMENILI, DA JE DOBER IN DOVOLJ RAZVEJEN IZOBRAŽEVALNI SISTEM TEMELJ RAZVOJA MESTA IN GOSPODARSTVA V NJEM.

VELENJE JE ENO IZMED VEČJIH SREDNJEŠOLSKIH IZOBRAŽEVALNIH SREDIŠČ, NAJBRŽ PA SO ŽELJE NA TEM PODROČJU ŠE VELIKO VEČJE, ZLASTI S TUKAJŠNJIM STROKOVNIM VIŠJIM ŠOLSTVOM?

SREČKO MEH: Izobraževalni proces je seveda zelo pomemben. To, da smo *znotraj strokovnega šolstva dobili soglasje za višjo strokovno šolo na področju elektrotehnike, računalništva in rudarstva*, je velik dosežek in hkrati ena izmed uresničitev naših kratkoročnih ciljev. Trdim, da imamo pogoje še za druge višje strokovne šole. V zadnjih letih je prišlo do izobraževanj v novih programih tudi na CSS^Š - primer je *gospodinjska usmeritev*, s katero smo poskrbeli za dodatni program, ki ga do sedaj ni bilo. Velike *ambicije na področju razvoja turizma* bi lahko pripeljale do novega srednješolskega programa. Za mesto, ki ima 30.000 prebivalcev in kamor gravitira več kot 50.000 ljudi, je takšen *šolski center* zelo pomemben. Skupaj z *Glasbeno šolo* predstavljata dovolj veliko kritično maso, ki bo po svoje gonilna sila razvoja.

Tudi *ambicije, da bi Glasbena šola prerasla v visoko glasbeno šolo*, so utemeljene. S tem bomo ustvarili novo, dovolj široko skupino ljudi, ki se bo ukvarjala z glasbo, ki jo bomo lahko kot našo kvaliteto ponudili tudi navzven.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KAJ PA VRTCI IN ŠOLE?

SREČKO MEH: Včasih nam očitajo, da smo pozabili na vrtee in osnovne šole. Nismo. Nikoli. Tudi vrtcem in njihovi dejavnosti posvečamo dovolj veliko pozornost. Pripravljamo se na *9-letni program izobraževanja v osnovnih šolah*. Opravljena analiza je pokazala, da se v Velenju rojstva žal zmanjšujejo, zato vlaganja v gradnje novih šol ob spremembi programa ne bodo potrebna.

Za *osnovne šole* pripravljamo naš nadstandardni program, ki bo otrokom omogočil "*dovolj močan start v OŠ*". V teku je dejavnost, kjer bi šole imele specifičnost, tako da se bi vedelo, katera šola bo npr. pri izvenšolskih dejavnostih dajala večji poudarek posameznemu področju ipd., seveda ob zagotovitvi vsem enakega in dovolj kvalitetnega programa osnovnošolskega izobraževanja. Ko smo analizirali sposobnost in uspešnost

naših učencev, so bili rezultati dobri. K temu veliko pripomore tudi *gibanje mladih raziskovalcev, OZPM, klubi, društva* in sploh vsi, ki delajo z mladimi.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: *KLJUB TEMU JE VELIKOKRAT SLIŠATI OČITKE, DA JE ZA MLADE SLABO POSKRBLJENO, DA NI DOVOLJ AKTIVNOSTI IN DA NIMAJO SVOJIH PROSTOROV. KAKO SE V VELENJU REŠUJE VPRAŠANJE MLADIH IN KDAJ BO ZAŽIVEL MLADINSKI CENTER?*

SREČKO MEH: Dejavnosti mladih, vsaj večina njihovih aktivnosti, ima podporo občine. Te dejavnosti so organizirane preko šol in vrtcev, v športnih, kulturnih in ostalih društvih. Poleg osnovne naloge združevanja mladih je bistvena aktivnost pri tem ta, da jih z našo pomočjo odmaknemo s ceste, jim pomagamo pri problemih in v uresničevanju njihovih interesnih želja ter nenazadnje, da jih ne prepustimo žal vse prisotnejšim vplivom narkomanije. *Narkomanija je v Velenju močno prisotna*. Njen vpliv se trudimo zmanjšati po svojih močeh. Veliko lepši bi bil naš svet, če bi bil očiščen te zasvojenosti.

CSS mora še nadalje organizirati vzgojne aktivnosti za mlade, prav tako *osnovne šole*.

V občini Velenje je *pomanjkanje prostorov in mladinskih aktivnosti* prisotno že dlje časa, zato smo v zadnji fazi izdelave programa mladinskega centra, ki bo prostorsko organiziran v Rdeči dvorani in dokončan v letošnjem letu. *Mladinski center* je vsebinsko oblikovan kot zavod, ki bo (vsaj v eni fazi) financiran iz občinskega proračuna. Pa vendar je to le en del. Največ je prepuščeno mladim samim; da se bodo znali prav organizirati, da bodo izločili tiste, ki ne sodijo v takšen center itd. Mladinski center mora zaživeti predvsem s svojo vsebino, ki jo bodo seveda kreirali mladi sami. Mi smo delež svoje pomoči ponudili in dali. Tu bi se vendarle kazalo navezati še na izkušnje *Stiskarne*, ki je v preteklih letih odigrala pozitivno vlogo, saj so tam živele dejavnosti, ki niso našle prostora niti v KC niti kje drugje, zato pričakujem, da bo mladinski center s svojimi dejavnostmi Velenju doprinesel sveže in mladostne vsebine, nove aktivnosti in programe. Povezava s *Stiskarno* je tudi v tem, da se na tak način sproščajo prostori *Študentskega kluba* in lahko tam pridobimo

prostor za novo dejavnost mladih.

Potrebujemo iniciative in nosilce razvoja mladinskih dejavnosti, saj si ne znam predstavljati, kako bi lahko občina zmogla sama organizirati in financirati tovrstno interesno dejavnost mladih ...

ŠALEŠKI RAZGLEDI: PRAV JE, DA SPREGOVORIVA TUDI O OSTALIH, ZA NAŠE MESTO PRAV TAKO POMEMBNIH PODROČJIH. ŠPORT NISO LE AKTIVNOSTI, GRE TUDI ZA DOSEŽENE REZULTATE IN PRIREDITVE. VENDAR SE TUDI TU VELIKOKRAT SLIŠIJO OČITKI, DA NI FINANČNE PODPORE, DA SO NEKATERE DEJAVNOSTI ZAPOSTAVLJENE ITD. KAKO JIM POMAGATE?

SREČKO MEH: Šport bi razdelil v tri skupine: *šolske in izvenšolske dejavnosti na področju športa* predstavljajo temelj delovanja klubov; tu je *šport v društvih*, ki jih združuje *športna zveza*, in pa *klubi*, kjer gre velikokrat že za *čisti profesionalizem*. Seveda se tudi pri vprašanju športa nenehno pojavlja vprašanje financiranja.

V okviru *Športne zveze* je bil sprejet program dejavnosti in financiranja. Financiranje ŠD omogoča preživetje društvom, vse ostalo morajo društva za svoje delovanje zbrati sama. Vsega pač ni mogoče sofinancirati.

Pri vrhunskem športu se letos del sredstev namenja za pospeševanje tistih zvrsti, ki niso komercialne in si v podjetništvu ne morejo pridobiti pokroviteljstva oz. potrebnih sredstev. Osnovna naloga občine je razgrnjena na dveh segmentih: najširši množici prebivalcev zagotavljati možnost, da se lahko otroci in odrasli ukvarjajo s športom, na drugi strani pa spodbujati aktivnosti, ki nosijo ime našega mesta navzven in ga na ta način promovirajo. To sta dve skrajnosti, vmes pa je seveda še veliko drugih športno-rekreativnih dejavnosti. V preteklosti smo športne dejavnosti vsaj delno usklajevali s *Športno rekreacijskim zavodom Rdeča dvorana*. Skratka, pri samem financiranju bodo ljudje morali delno tudi sami poskrbeti za financiranje športnih, predvsem pa najrazličnejših množičnih in rekreativnih dejavnosti. Pri nekaterih športih oz. uspešnejših športnih klubih so svoje interese našla tudi podjetja iz naše občine, ki s svojimi finančnimi vložki

športnikom oz. njihovim klubom omogočajo kvaliteto in dobre rezultate.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KAKO PA KAŽE Z UREDITVIJO POVRŠIN, KI SO NAMENJENE NAJMLAJŠIM? KDAJ BO SPET ZAŽIVELO MESTNO OTROŠKO IGRIŠČE?

SREČKO MEH: Gre za več športnih prostorov ali igrišč, kjer se lahko otroci igrajo in preživljajo svoj prosti čas varneje kot na ulici ali dvorišču. V našem mestu je veliko takšnih prostorov, ki so žal neurejena; njihova lastnina ni opredeljena, njihovo vzdrževanje tudi ne, prav tako ni zaščite pred vandalizmom in obiskom živali, ki tam niso zaželeni ipd. Tu bo potrebno najprej urediti lastništvo in nato nameniti nujna sredstva za vzdrževanje.

Imamo centralno igrišče ob Šaleški cesti, ki smo ga v letu 1995 uspeli lepo ograditi. Dati mu moramo le še življenje. Najprej smo poskušali z dajanjem koncesije, pa ni šlo. Potrebna je tudi kontrola nad dogajanjem na tem igrišču; bili smo prepričani, da bomo z mestno stražo uredili tudi ta nadzor, vendar to ni dovolj. Potrebno je sprejeti odlok o javnem redu in miru pa odlok o psih, v katerem bo natančno opredeljeno, ali lahko lastniki na igrišču vodijo pse oz. pod kakšnimi pogoji. Veliko občanov namreč meni, da pes ne sodi na otroško igrišče. Sicer pa tudi odloki in komunalna straža ne bodo pomagali, če ne bomo imeli načina izvajanja. Igrišče ima centralni namen skupaj s podhodom in bi lahko imelo pomembno vlogo v življenju naših otrok.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: TEMELJ RAZVOJA VSAKEGA OKOLJA JE ZAGOTOVO ČIM TRDNEJŠI POLOŽAJ GOSPODARSTVA IN S TEM POVEZANA VISOKA STOPNJA ZAPOSLENOSTI. NEKAJ SVA O TEM MALOPREJ ŽE REKLA, PA KLJUB TEMU, KAKO NAPREJ, KAKŠNI SO NAČRTI?

SREČKO MEH: Kadar govorimo o gospodarstvu, moramo vedeti, da lokalna skupnost nima niti posrednega niti ne velikega vpliva na samo gospodarstvo. To je morda celo dobro. Vplivi, tisti posredni, pa so lahko preko urejanja prostora, prometa in spodbujanja ter povezovanja gospodarskih subjektov. S tem se ustvarjajo možnosti za pritek kapitala v naš prostor od drugod, hkrati pa tudi domači kapital najde interes v Velenju. Leta 1993 še ni bilo interesa po vlaganju tujega kapitala v Velenje. Potrebna

so bila 3 leta trdega dela, dokazovanja in spodbujanja, da smo prišli v fazo, ko je *interes vlaganj kapitala v Velenje* postal sorazmerno velik. S tem smo ustvarili prostor, v katerem lahko svoj interes najdejo številni subjekti. Pa ne le na proizvodnem in tehničnem, temveč tudi na humanističnem področju.

Povedati moram, da je danes tovrstni interes zavarovalnic, bank, naftnih družb, trgovskih podjetij in drugih velik. To pa je zagotovo uspeh. V našem prostoru smo poskušali ta interes spodbujati z izobraževanjem, s pomočjo pri kreditiranju, z gradbenimi in lokacijskimi ter ostalimi dovoljenji za vse tiste, ki so delali na področju terciarnih ali kvartarnih storitvenih dejavnosti. Analiza je pokazala, da je v Velenju premalo *storitvenih dejavnosti*, tudi *trgovske*. Na osnovi tega smo spodbujali tisto, česar je primanjkovalo.

Kako naprej? Zagotovo na obstoječi proizvodnji, z razvijanjem vsega, kar sem že omenil. Za takšen razvoj je potrebno organizirati tudi prostor, dati *možnost podjetnikom*, sicer bodo odhajali iz naše občine, to pa bi pomenilo za nas veliko izgubo. Najvažneje je, *zadržati kapital v našem okolju*, saj imamo s tem *stabilen gospodarski položaj in dobro zaposlenost*, ki pa v Velenju, seveda v primerjavi z ostalimi občinami, ni tako velika.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: V TURIZMU LAHKO VELENJE ZAGOTOVO NAJDE PRECEJŠEN DEL SVOJE PRIHODNOSTI. KAKŠNA SO DOSEDANJA VLAGANJA V TURIZEM IN NA ČEM BO TEMELJIL NAŠ NADALJNI TURISTIČNI RAZVOJ?

SREČKO MEH: Seveda bo potrebnih še več aktivnosti in vlaganj, kajti v tej gospodarski panogi lahko v bodoče naredimo veliko. Prvi in morda eni najtežjih korakov, tu mislim na ekološko sanacijo Doline, so že storjeni. *Turizem* kot takšen odraža tudi naš odnos do okolja in ljudi, predstavlja dejavnost, v kateri smo imeli vseskozi najmanj zaposlenih. S projektom *Turistično-rekreacijskega centra Jezero, s turističnimi kmetijami, urejenostjo mesta, praviim marketinškim projektom trženja lepote in zanimivosti našega področja* ter s projektom *Turistično-informacijskega centra* lahko zaokrožimo našo dejavnost na tem področju. Vsekakor ne sme ostati le pri teh projektih, ki sicer predstavljajo dovolj močne temelje, hkrati pa zahtevajo tudi

pestro in kvalitetno nadgradnjo. Zavedati se moramo naših naravnih lepot in znamenitosti ter se ob njih in z njimi naučiti tudi tržiti.

Zmotno je mišljenje, da nimamo česa ponuditi; imamo bogato muzejsko zbirko na Velenjskem gradu, lepo rekultivirano ugrezninsko področje, jezero, številne zavidanja vrede športne objekte, avtokamp, tudi samo mesto predstavlja arhitekturno celoto, v Velenju se kar vrstijo različne prireditve in še bi lahko našteval. Širši javnosti moramo povedati, da je k nam vredno priti na obisk, izlet, dopust ...

ŠALEŠKI RAZGLEDI: VELIKE PRIREDITVE, VSAKO LET VEČ JIH JE V VELENJU, SO ZAGOTOVO DEL NAŠE TURISTIČNE AKTIVNOSTI IN PONUDBE. VSEKAKOR PREDSTAVLJAJO DOBRO PROMOCIJO VELENJA ...

SREČKO MEH: Lahko smo le veseli, da zmoremo v Velenju toliko različnih prireditev. Tudi osebno sem vedno znova zelo vesel, kadar neka prireditev v našem mestu resnično uspe. Število prireditev, tudi zelo pomembnih in organizacijsko zahtevnih, kaže na to, da smo dosegli stopnjo, ko se odgovorni zavedajo, da je Velenje pravi prostor za prireditve in da Velenjčani znajo biti dobri gostitelji in zanesljivi organizatorji. Zbuditi zanimanje okolice je zelo pomembno. Seveda pa je uspeh neke prireditve še večji, kadar se lahko le-ta tudi sama finančno pokrije ali organizatorju celo prinese dobiček. Na samem trženju smo doslej vsekakor naredili premalo. Naslanjanje na občinski proračun lahko okrni projekt. V občinskem proračunu so v ta namen sicer predvidena sredstva, ki so bila do sedaj namensko porabljena. Gre za politiko usmerjanja denarja prireditvam s finančno podporo, ki je drugje nimajo ali jo zaradi svoje narave težje pridobijo. Proračun lahko pomaga le v začetni fazi, potem pa se morajo prireditve, predvsem tradicionalne, usmeriti na druge vire. Le tako lahko sredstva namenimo novim prireditvam in jim tako pomagamo, da zaživijo. Tako lahko na primer neka prireditev naenkrat zaživi sama, denar pa namenimo v širitev te dejavnosti. Prireditev je bilo v Velenju zmeraj veliko in tudi leto 1996 ne bo izjema. Tu moram posebej omeniti *sejme*, s katerimi pravzaprav resneje šele začnemo. V Velenju si namreč želimo

priti do lastne sejemске dejavnosti, ki se bo seveda morala preživljati sama.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: V VELENJU JE POVPREČNA STAROST PREBIVALCEV PRECEJ NIZKA. VELIKO JE MLADIH, KI LAHKO NAJDEJO SVOJO BODOČNOST V DOMAČEM OKOLJU OZ. V PROGRAMIH RAZVOJA RAZLIČNIH DEJAVNOSTI. ZADRŽATI MLADE IN SPOSOBNE KADRE PA POMENI TUDI ZAGOTOVITEV STANOVANJ. TEH JE V VELENJU TRENUTNO PREMALO. LAHKO MLADI, KI SE ODLOČAJO O SVOJI ŽIVLJENJSKI IN DELOVNI POTI, SPLOH RAČUNAJO NA STANOVANJA ALI VSAJ MOŽNOST ZA UREDITEV RAZMER NA PODROČJU STANOVANJSKE POLITIKE V VELENJU?

SREČKO MEH: Stanovanjska izgradnja je vsekakor zelo pomembna. Stiska v Velenju je trenutno huda, saj je danes za dodelitev stanovanja evidentiranih 500 prošenj. Polovica se jih nanaša na socialna in polovica na neprofitna stanovanja. S spremembo zakonodaje je ostala odgovorna za reševanje stanovanjske izgradnje le še občina. V Velenju ocenjujemo, da bomo do leta 2010 potrebovali še okrog 1400 stanovanj. Do te številke smo prišli na osnovi demografskih podatkov o strukturi prebivalstva Mestne občine Velenje. Šele po tem letu bo postala distribucija v prebivalstvu normalna. To tega pojava je prišlo preprosto zato, ker se je med letoma 1950-1970 v Velenju naselilo veliko mladih družin. Naseljevanje je bilo res intenzivno.

Tako se danes in tudi pri pogledih v prihodnost na področju stanovanjske politike pojavljata dva diametralno nasprotna si problema. Na eni strani *potrebujemo veliko socialnih stanovanj* za tiste, ki so ogoženi, ki imajo nizke dohodke; potrebujemo pa tudi *profitna stanovanja*, ki bodo dovolj bogata in bodo zadovoljevala potrebe kadrov z dovolj denarja. Zato se tukaj pojavlja problem, kako pravzaprav graditi in usmerjati naseljevanje in preseljevanje, saj se lahko zgodi, da bodo neka območja naseljena izključno s prebivalci, ki bodo socialno šibki, in druga, ki bodo, če jih tako imenujem, elitna. To bo problem in tu bo potrebna aktivna politika.

Seveda pa je osnova za izgradnjo stanovanj v zagotavljanju prostora, tudi za izgradnjo stanovanjskih hiš. In zato je problem dvojen; znotraj ureditvenih načrtov mesta in ostalih zaselkov

moramo zagotoviti izgradnjo stanovanj, enih in drugih, medtem ko moramo v vaseh in zaselkih sprejeti dobre plane in spremeniti kategorizacijo zemljišč, da bomo lahko gradili tudi tam in s tem omogočili, da bodo kmetije normalno živele. *Razvoj podeželja* je odvisen od infrastrukture in od tega, ali bomo znali primerno in dovolj dobro povezati naselja s plinovodom, vodo, kanalizacijo in cestno infrastrukturo.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: KULTURA JE VSEKAKOR POMEMBNA IN TO JE V VELENJU ČUTITI. TUDI KULTURA SE VSAKODNEVNO SREČUJE Z VPRAŠANJEM FINANCIRANJA. HKRATI PA LAHKO VELENJE Z DOVOLJ RAZVEJENO IN BOGATO KULTURNO DEJAVNOSTJO OZ. PONUDBO POSTANE TUDI KULTURNO SREDIŠČE ZA ŠIRŠO OKOLICO.

SREČKO MEH: Vsekakor. Na kulturnem področju je pomembnih več segmentov; prvi je *ZKO* in znotraj nje povezana *ljubiteljska dejavnost*, kot jo radi imenujemo. Ohranili smo dejavnost *ZKO* in *društev*, tudi formalno delovanje je omogočeno. S tem lahko ohranimo in zadovoljimo kar največji krog ljudi, katerih interesi se srečujejo na tem področju. Zdi se mi zelo pomembno, da imamo *veliko prirediteljev*, ki jih podpiramo, in tudi *ansamblov*, ki nastajajo v našem prostoru in uspešno delujejo. Vsi so pomembni. Opredeliti se moramo do lastne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti, ki je za nas izrednega pomena. Pomembna je *abonmajska dejavnost*, katero moramo obogatiti še z lastno produkcijo. Tu gre zlasti za *opredelitev do profesionalne organiziranosti na področju gledališča, glashbene produkcije in likovne ustvarjalnosti, galerije, knjižnice in muzejskih zbirk*. Pri muzejskih zbirkah moram omeniti, da bi lahko to dejavnost organizirali tudi na lokaciji starega jaška, saj gre za vsebinsko specifično, ki je ne more ponuditi vsak kraj. Kmalu bo potrebno sprejeti odločitev o organiziranju in delovanju polprofesionalnih in profesionalnih dejavnosti. Tudi na kulturnem področju je potrebno poiskati dodatne možnosti sofinanciranja. Če zlahka dobimo sponzorje na športnem področju, je to v kulturi toliko težje. Tega seveda ne smem posplošiti, saj so nekateri do sedaj vendarle vlagali tudi v razvoj kulturnih dejavnosti.

Velenje mora imeti svojo *založniško hišo* in vsaj *polpro-*

fesionalno gledališče, ki lahko zraste iz sedanjega *Amaterskega gledališča*. Veliko je stvari, ki jih lahko na posameznih področjih kulture še izboljšamo. Velenjčani smo ustvarjalni in zato sem vedno vesel, kadar se mladi iz našega mesta odločajo za študij na eni izmed umetniških akademij.

ŠALEŠKI RAZGLEDI: *VELENJE JE BILO NEKOČ ZNANO KOT ENO IZMED NAJLEPŠIH IN NAJBOLJ UREJENIH SLOVENSКИH MEST. ALI MENITE, DA JE TUDI UREJENOST MESTA ODRAZ SVOJEVRSTNE PRIPADNOSTI NJEGOVIH PREBIVALCEV?*

SREČKO MEH: Naše mesto, vasi in hiše bodo zmeraj lepe, če bodo tako želeli in čutili tukajšnji ljudje. S proračunskim denarjem lahko pri ureditvi mesta zgolj pomagamo, vse ostalo moramo za lepo in čisto mesto narediti prebivalci sami. Gre za vsak korak, smet, vejo ... Biti moramo ponosni na naše mesto, narediti zanj čim več, predvsem pa ničesar prepustiti naključju. Mislim, da je potrebno veliko manj denarja, kot je bilo za ta namen vložnega lani. Seveda je treba tovrstne aktivnosti voditi frontalno: od vzgoje v družini, preko vrtcev in šol. Tudi z opozorili, tablami, odloki in komunalno stražo ne bomo dosegli zelenega učinka, če ne bo prisotna zavest o pripadnosti. Vsakdo mora znati počistiti za seboj. Tu gre za splošen odnos do okolja in soljudi, za našo kulturo bivanja.

Veliko mi pomeni lanskoletno priznanje za *najlepše urejeno mesto v Sloveniji*, saj pomeni svojevrsten rezultat resnično trdega dela na tem področju. K temu priznanju so pripomogli številni: Turistično društvo, podjetja in posamezniki. Ta laskavi in hkrati obvezujoči naslov bo težko obdržati. Naš odnos do družbene lastnine je še zmeraj čuden; ni odvisen od izobrazbe, pač pa od tega, kako čutimo do svojega mesta in kako radi ga imamo.

(Z g. Srečkom Mehom, županom Mestne občine Velenje, se je 20. februarja 1996 za Šaleške razglede pogovarjal Matjaž Černovšek.)